

Beslutningspapir vedr. kompensation og fleksibilitet i NRM

19. juni 2026

I forlængelse af *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark* og efterfølgende delaftaler er aftalekredsen (Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre) enige om følgende vedr. kompensation og fleksibilitet i den nye kvælstofreguleringsmodel (NRM). Dertil er aftalekredsen enige om udmøntning af den del af rammen til kvælstofreducerende tiltag under Danmarks Grønne Arealfond til at sikre fremdrift i udtagningen af lavbund- og vådområder.

Kompensation i NRM i 2027

Vedr. kompensationsmodellen for NRM i 2027 er det aftalt, at:

- Finansieringsrammen til kompensation i NRM øges fra 739 mio. kr. til ca. 1.230 mio. kr. i 2027 med midler fra EU's Fælles Landbrugspolitik (CAP'en). Heraf afsættes 1.190 mio. kr. på baggrund af opdaterede foreløbige skøn for kompensationsbehovet mhp., at den skønnede netto-værditilførsel til erhvervet fra NRM efter kompensation vil være jævnt fordelt omkring 0. Dertil afsættes 40 mio. kr. som buffer, som kan finde anvendelse, såfremt der sker en stigning i de opgjorte erhvervsøkonomiske omkostninger frem mod august 2026, som medfører en skævvridning af den opgjorte netto-værditilførsel omkring 0.
- Den forøgede ramme finansieres ved omprioritering af ikke-forbrugte midler fra CAP-ordningen *Permanent Ekstensivering*.
- De erhvervsøkonomiske omkostninger beregnes af Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO) ved Københavns Universitet.
- Såfremt den afsatte kompensationsramme inklusive bufferen på 40 mio. kr. ikke er tilstrækkelig til, at landbrugerne kan søges kompenseret svarende til ovenstående i 2027, når det endelige skøn for udgifterne til kompensation - under inddragelse af det opdaterede indsatsbehov og den indmeldte arealomlægning - foreligger medio august 2026, nedskales omstillingsstøtterne som udgangspunkt i 2027. Såfremt kompensationsrammen overstiger det endelige skøn for udgifterne til kompensation nedsættes kompensationen automatisk svarende til det endelige skøn.
- Såfremt IFRO's endelige beregninger, der leveres i august, ændres væsentligt, mødes aftalepartierne igen med henblik på at drøfte et evt. behov for flere midler.
- For så vidt angår indretningen af kompensationsmodellen ydes der en særskilt omstillingsstøtte til meromkostninger ved håndtering af husdyrgødning, som hidtil har været forudsat kompenseret som en del af kompensationselementet *midlertidig generel omstillingsstøtte*.
- De midlertidige omstillingsstøtter til hhv. kvægbedrifter og håndtering af husdyrgødning målrettes mest muligt pba. bedrifternes placering og bedriftsspecifikke kriterier vedr. grovfoderproduktion og anvendelse af husdyrgødning.

- Økologiske bedrifter kan ved overgangen til NRM som udgangspunkt modtage både økologisk arealstøtte (ØA) og NRM-kompensation og får mulighed for at vælge mellem enten tillæg for reduceret kvælstoftilførsel (N-tillæg) i ØA eller NRM-kompensation.

Fleksibilitet mellem år i NRM

Vedr. rammer for fleksibilitet mellem år i NRM er det aftalt, at:

- Der etableres en udledningskvoteopsparing, hvor bedrifterne gives mulighed for at opspare udledningskvoter i NRM.
 - Anvendelsen af opsparede udledningskvoter begrænses iht. miljødirektiverne til en fast 5-årig opsparingsperiode.
 - Der indføres et overførselsloft, så den enkelte landbruger kan overføre ikke-anvendte opsparede kvoter til den næste 5-årige opsparingsperiode svarende til maksimalt 0,5 pct. af bedriftens andel af den samlede statusbelastning (den kvælstofbelastning, der i dag årligt tilføres kystvandet fra landbruget, når der er taget højde for vejrforhold).
 - Alt opsparet udledningskvote over overførselsloftet annulleres ved overgangen til en ny 5-årig opsparingsperiode.
- Herudover etableres en basisudvaskningsgrænskredit, hvor bedrifterne gives mulighed for at underopfylde basisudvaskningskravet med op til 10 pct., mod at denne indsats gennemføres det efterfølgende år.
- Fleksibiliteten på udledningskvoten og basisudvaskningsgrænsen erstatter de opsparede efterafgrøder i den nuværende regulering, der som udgangspunkt annulleres ved overgangen til NRM.
 - For at øge fleksibiliteten i 2027 gives der dog mulighed for, at bedrifter med opsparede efterafgrøder i den nuværende regulering får overført opsparede efterafgrøder svarende til maksimalt 0,5 pct. af bedriftens andel af den samlede statusbelastning til udledningskvoteopsparingen i NRM (dvs. svarende til overførselsloftet, jf. ovenfor).
- Der foretages inden udgangen af 2029 en samlet evaluering af fleksibilitetsmekanismernes påvirkning på natur og vandmiljø samt en opdatering af oplandskort til habitatnatur. På baggrund af kortgrundlaget vurderes påvirkningen af habitatnatur, og der indføres stedfasthed lokalt (dvs. overholdelse af basisudvaskningsgrænsen *indenfor oplandet* til nitratfølsom habitatnatur), i det omfang kortlægningen viser behov herfor.

Understøttelse af arealudtag

Aftaleparterne noterer sig, at der med henblik på at sikre fremdrift i udtagningen af lavbund- og vådområder udmøntes en del af rammen til kvælstofreducerende tiltag under Danmarks Grønne Arealfond til følgende indsatser:

- 347 mio. kr. i 2026 til imødekommelse af overansøgning i ordningen for små vådområde- og lavbundsprojekter (KLA).
- 100 mio. kr. i 2026 til åbning af en ny ordning for Vådområde- og lavbundsprojekter (VLP).
- 2,2 mia. kr. i 2027-2030 til, at Naturstyrelsen kan gennemføre en række store, sammenhængende vådområdeprojekter i oplande med betydeligt kvælstofindsatsbehov.

Rammer for genbesøg af kvælstofindsatsen

Aftalekredsen forelægges et konkret beslutningsoplæg for genbesøget i 2026, der kan danne grundlag for udmøntningen af den skærpede miljøgaranti, herunder oplæg til fuld målopfyldelse. Aftalekredsen noterer sig, at en beslutning om skærpet regulering ifm. genbesøget tidligst kan effektueres fra 2028. Andre indsatser besluttet i regi af genbesøget, herunder statsligt opkøb og indsatserne i akutpakke 3 samt opfølgning på anbefalinger fra kystvandrådene, vil kunne iværksættes i 2027.